

Z P R A V O D A J

*pro Bohdaneč a okolí - Třebětín, Vickovice, Bělou, Tasice, Kotoučov,
Novou Louku, Dvorecko, Prostřední Ves, Řeplice, Šlechtín, Dědice, Michalovice,
Hostkovice, Hlohov a další místa kolem nás...*

vydává – Bc. Anna Holubová

Prosinec 2024	Vánoční - Novoroční	45. číslo
neprodejné	duchovní časopis Bohdanče a okolí	13. ročník

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle

Č Á S L A V – Betlém na náměstí

Slavomíra Foretová: Malba na skle, soukromá sbírka Jožky Černého

*K Ježíškovi do Betléma půjdeme
 aj půjdeme,
 jemu pískat, jemu trúbit budeme
 aj budeme
 takú notu veselú
 a dávno neslýchanú
 jenž se nám narodil
 v městě Betlémě.*

JEŽÍŠOVO NAROZENÍ

Matouš 1,18 – 25, Lukáš 2,1 - 20

Tesař Josef měl starosti. Maria, dívka, kterou miloval, čekala dítě. Nebylo to jeho dítě, oni dva ještě neměli svatbu. Už si o tom lidé začali mezi sebou povídat. Bude muset zrušit svoje zasnoubení s Marií. Té noci se mu ale zdál sen. A v tom snu k němu promluvil anděl, Boží posel:

“Neruš svoje zasnoubení s Marií,” řekl anděl, “neudělala nic špatného. Bůh si ji vybral, aby se stala matkou jeho Syna, slíbeného krále. Dáš tomu dítěti jméno Ježíš (Spasitel), protože on zachrání svůj lid z jeho hříchů.”

Když se Josef probudil, bylo to jako by mu spadl velký kámen ze srdce. Už mu nevadily lidské řeči. Vezme si Marii za ženu a bude se starat o ni i o dítě. Krátce poté vydal římský císař Augustus příkaz. Každý, kdo žil v římské říši, musel se dát zapsat ve městě, ze kterého pocházela jeho rodina. Augustus chtěl mít jistotu, že budou všichni zapsáni a že budou také všichni platit daně. Josefova rodina pocházela z rodu krále Davida. Proto se musel vydat do Betléma, města, kde se narodil král David. Musel s sebou vzít také Marii. Byla to dlouhá cesta horami, sto třicet kilometrů po neschůdných prašných cestách. Osel nesl jídlo, teplé oblečení do studených nocí a také oblečení pro dítě, které se mělo každým dnem narodit.

Maria byla velmi unavená, když konečně dorazili do Betléma. A nikde nenašli místo k přespaní. Hostinec už byl plný hostů, kteří se sem přišli také zapsat. Hostinskému bylo Marie líto, ale jediné místo, které mu ještě zbývalo, byla stáj. Byla špinavá a byla cítit zvířaty, která tam byla. Ale Maria si tu alespoň mohla odpočinout, když nebylo jinde kde.

Té noci se Mariino dítě narodilo. Byl to syn. Zabalila ho teple do oblečků, které pro něj měla připravené, a položila ho do jeslí. Na kopcích kolem města hlídali pastýři svá stáda. Noc byla temná, bylo úplné ticho, rušené občas jen zabečením ovce. Náhle pastýři uviděli záři. Byla tak jasná a oslnivá, že si museli zaclonit oči. A z té záře přicházel hlas anděla, Božího posla.

“Nebojte se. Přináším vám radostnou novinu, vám i celému světu. Dnes se vám narodil Spasitel, Bohem slíbený král, ve městě Betlémě. Uvidíte dítě, spící v jeslích.”

A hned uviděli pastýři velký zástup andělů zpívajících chválu Bohu. “Sláva na výsostech Bohu,” zpívali andělé, “a na zemi pokoj všem, kdo Boha milují.” Když andělé odešli a nebe přestalo zářit, začali si o tom pastýři mezi sebou povídat. “Musíme jít do Betléma,” řekli, “a uvidíme tam, co se stalo.” Postarali se o své ovce a vydali se spěšně do města. Tam našli Marii a Josefa a nově narozené dítě, které leželo v jeslích. A pochopili, že to, co jim andělé pověřili, je pravda.

Řekli Marii a Josefovi všechno, co se jim přihodilo. Pak se vrátili ke svým stádům ovcí a každému, koho potkali, vyprávěli o dítěti a o andělské zvěsti. Když šli, zpívali a chválili Boha za všechno, co viděli. Byla to noc, na kterou nikdy v životě nezapomenou. *z knihy "Malá dětská Bible", (Pat Alexander)*

MINISERIÁL o kostelích, kaplích, kapličkách, křížkách a význačných místech v našem okolí:

Čáslav – druhá část

Evangelický kostel

V Čáslavi došlo v období humanismu a renesance ke změnám ve školství a to postihlo i čáslavskou partikulární školu. Budova se nacházela naproti kostelu u Žižkovy brány, za kostelem sv. Petra a Pavla. Interiér byl vybaven jako každý měšťanský dům.

Jako učitelé zde působili:

1. rektor – nejvyšší učitel, ředitel školy. Učil v nejvyšší třídě (prima), byl to bakalář (absolvent Karolina),
2. prorektor – zástupce rektora, učil ve 2. nejvyšší třídě,
3. kantor – „řadový“ učitel, kantoři byli zpravidla hráči na nástroj.

Žáci při přijetí do školy skládali žákovský slib: „Slibuji, že budu učitele poslušen ve všem dobrém a slušném, že věrně zachovám zákony školské a řád vyučovací, že budu pilně pěstovati svobodná umění a povinnosti svého povolání bedlivě vykonávati, jakož mě Bůh toho dopomáhej“. Ve středověku spravovala školy především církev, od humanismu bylo školství spravováno pražskou univerzitou.

V 18. století byla Čáslav významným správním centrem, sídlem krajského úřadu – Čáslavského kraje, (1715), pošty, vojenské posádky.

Novodobým stavebním ruchem na začátku 19. století byl do značné míry setřen původní renesanční a barokní charakter města. V polovině 19. století získala Čáslav postupně také úřady s okresní působností a začaly zde vznikat i některé vyšší vzdělávací ústavy - gymnázium, odborné školy. V druhé polovině 19. a na začátku 20. století byly zakládány hospodářské a peněžní ústavy, např. městská spořitelna, živnostenská záložna, hospodářské družstvo, dále elektrárna, plynárna aj. Došlo i k nové výstavbě ve městě, především budov pro správní a školské účely.

V roce 1884 bylo založeno městské muzeum podle projektu architekta Františka Tetřeva, které patří mezi nejstarší kamenná venkovská muzea. Budova muzea je novoklasicistní, interiéry napodobují např. Národní muzeum v Praze (chodby, exteriéry) nebo Britské národní muzeum v Londýně (vitríny). Na kopuli muzea je k vidění replika Svatováclavské koruny – symbol české státnosti. Stavbu muzea financovala záložna města Čáslavě. O založení muzea se silně

barokní radnice

zasloužil Kliment Čermák a Josef Kaunický (přispěl svými sbírkami).

Obecní lidová knihovna Palackého v Čáslavi byla slavnostně otevřena 12. června 1898 ve dvou místnostech radnice. V roce 1928 byla vybudována čítárna a knihovna byla přestěhována do prostornějších místností do budovy vedle radnice. V roce 1936 nastoupil profesionální knihovník. V letech 1940–1945 bylo knihovně zabaveno množství knih. V roce 1950 byla znovu přestěhována do budovy radnice a v letech 1951–1960 vykonávala funkci knihovny okresní, od roku 1960 reorganizací je knihovnou městskou. Od roku 1994 součástí knihovny je informační středisko (dnes informační centrum).

Od roku 1960 přestala být Čáslav okresním městem, zůstala však přirozeným spádovým centrem. V roce 2003 se stala Čáslav obcí s rozšířenou působností, což znamená, že se určité pravomoci bývalého okresního úřadu v Kutné Hoře opět přenesly do tohoto města. V posledních letech se ve městě ve velkém rekonstruuje. Rekonstrukcí prošly ulice (Gen. Moravce, Jeníkovská, Chrudimská, a další), stavby (prostory kolem nádraží, nemocnice) nebo byly nově postaveny (nová hasičská stanice).

Dějiny územněsprávního začleňování zahrnují období od roku 1850 do současnosti. V chronologickém přehledu je uvedena územně administrativní příslušnost města v roce, kdy ke změně došlo:

- do 1849 země česká, kraj Čáslav, soudní okres Čáslav
- 1850 země česká, kraj Pardubice, politický okres Kutná Hora, soudní okres Čáslav
- 1855 země česká, kraj Čáslav, soudní okres Čáslav
- 1868 země česká, politický i soudní okres Čáslav
- 1939 země česká, Oberlandrat Kolín, politický i soudní okres Čáslav
- 1942 země česká, Oberlandrat Praha, politický i soudní okres Čáslav
- 1945 země česká, správní i soudní okres Čáslav
- 1949 Pardubický kraj, okres Čáslav
- 1960 Středočeský kraj, okres Kutná Hora
- 2003 Středočeský kraj, obec s rozšířenou působností Čáslav

Pro zajímavost: rok 1932

Ve městě Čáslav (*přísl. Filipov, 10637 obyvatel*) byly v roce 1932 evidovány tyto živnosti a obchody:

- Instituce: okresní úřad, okresní soud, berní správa, berní úřad, okresní finanční ředitelství, katastrální zeměměřičský úřad, důchodkový kontrolní úřad, lesní inspektorát, expozitura zemědělské rady, velitelství 5. oddělení zemského

četnického velitelství, okresní četnické velitelství, poštovní úřad, telefonní úřad, telegrafní úřad, 2 katol. kostely, evangelický kostel, československý husitský kostel, synagoga, posádkové velitelství pěšího pluku 21

- Ústavy: divadlo, loutkové divadlo, městské muzeum, okresní nemocnice, městský chudobinec, městský sirotčinec, okresní sirotčinec, městská opatrovna, jatky, elektrárna, plynárna, sbor dobrovolných hasičů, státní vyšší reálné gymnázium, učitelský ústav, vyšší hospodářská zelenářsko-semenářská škola, hospodyňská škola
- Živnosti a průmysl (výběr): obchodní grémium, společenstvo holičů a kadeřníků, hostinských a výčepníků, kovářů a podkovářů, oděvních živností, pekařů, řezníků a uzenářů, stavebních živností a kolářů, továrna na droždí, továrna na kůže, lihovar, továrna na margarín, pivovar, 2 pily, 2 cihelny, 2 mlýny
- Služby (výběr): 12 lékařů, 2 zubní lékaři, 3 zvěrolékaři, 7 advokátů, notář, Česká průmyslová banka, biograf Pokrok, biograf Sokol, 4 časopisy, 4 fotoateliéry, 2 geometři, 4 hotely (Hvězda, U bílého koně, U české koruny, U Prince), 2 kavárny, lázně, 2 lékárny, 4 restaurace, Okresní hospodářská záložna, Spořitelna města Čáslavě, Záložna Čáslavská, Živnostensko-obchodnická záložna, Lidová záložna, 3 vinárny, 2 zubní ateliéry

Do nádraží Čáslav je napojena vlečka vojenského letiště Čáslav, neboť poblíž je vojenské neveřejné mezinárodní letiště a základna taktického letectva.

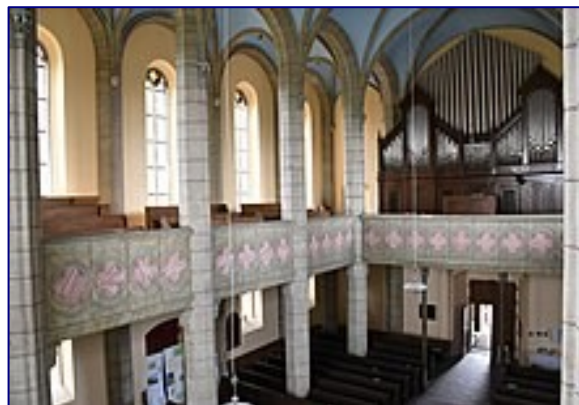
Evangelický kostel v Čáslavi

Byl postaven v ulici Jana Karafiáta a patří mezi jednu z největších evangelických kostelních staveb v České Republice. Spolu s kostelem sv. Petra a Pavla tvoří charakteristickou siluetu města Čáslavi. Je památkově chráněn, spolu s přilehlým pozemkem. Stojí na travnatém prostranství poblíž městských hradeb, na místě bývalého minoritského kláštera, který zanikl za husitských válek nad městským rybníkem. Místní evangelíci se scházeli v původním sídle tolerančního sboru v Močovicích, kdy byla ze staré sýpky brzo, po vydání Tolerančního patentu, v roce

1781, postavena modlitebna, která sloužila mnoho let. Teprve v polovině 19. století vznikl nápad přenést sbor do blízké Čáslavi a vybudovat nový kostel. Kostel sv. Petra a Pavla v Čáslavi byl až do násilné rekatolizace, protestantský a po bitvě na Bílé hoře byl převzat katolickou církví.

Základní kámen byl položen v roce 1864, stavba kostela navržená chrudimským stavitelem Františkem Schmoranzem st. v historizujícím slohu doznívajícího romantismu s novogotickými a novorománskými prvky byla dokončena v roce 1869. Trojlodní kostel je členěn do dvou pater. Západní stěna lodi se otevírá dveřními portály s půlkruhovými záklenky a kamenným ostěním. Dveřní výplň má historizující kování a kliky.

interiér kostela

Ve výroční den upálení Mistra Jana Husa 6. července 1869 byl kostel vysvěcen. 4. října 1931 byly posvěceny nové zvony, které nahradily původní zrekvírované za první světové války. V letech 1954-1957 byly v kostele postaveny varhany.

V roce 2009 byla provedena rekonstrukce a kostel byl znovu slavnostně otevřen.

strop kostela

Kostel je k jihozápadu orientované trojlodí s užším odsazeným a pětiboce zakončeným presbytářem. Sedlová střecha je krytá plechem.

Věž se sdruženými okny a čtyřmi opěrnými věžičkami záměrně připomíná věž nedalekého kostela svatého Petra a Pavla.

Vedle kostela byla v roce 1928 postavena fara se síní Komenského.

V roce 1872 byl v Čáslavi otevřen jediný reformovaný učitelský ústav v Čechách, v němž byl v letech 1872 – 1875, jedním z učitelů farář Jan Karafiát, autor známé knížky pro děti, Broučci. V letech 1888 – 1875 působil v Čáslavi významný evangelický kazatel František Kozák 1857 – 1925, který ve městě založil, v roce 1889, ženský dobročinný spolek Marta a v roce 1913 evangelický sirotčinec „Husův azyl“, v jehož činnosti pokračuje Diakonie českobratrské církve evangelické.

Náš Zpravodaj...✉

Milí čtenáři, jsme velmi rádi, že vám můžeme přinést další sváteční číslo. Naleznete v něm, kromě obvyklých článků, jako je Náboženství pro dospělé, od Martina Sklenáře, také pokračování o Čáslavi a vánoční a novoroční příspěvky - vánoční čas trvá až do 12. ledna, do svátku Křtu Páně, v dřívějších dobách až do Hromnic, což je 2. února. Užijte si svátky a vše, co k nim patří! Přejeme požehnaný, sváteční čas a Boží přítomnost v novém roce celému světu!

Synagoga v Čáslavi

Synagoga byla postavena v maurském slohu, severně od náměstí Jana Žižky z Trocnova, v Masarykově ulici, kde stojí dodnes jako čp. 111. Dostavěna byla roku 1899 podle plánů, jež vypracoval světový architekt Wilhelm Stiassny. Je chráněna jako kulturní památka České republiky.

Jde o dvoupatrovou budovu s mohutným obloukem ve střední části fasády, v jehož středu se nachází rozeta s Davidovou hvězdou, oblouky doplňují také okna a vstupní portál. Nad rohy přední části objektu bývaly věžičky,

které však stejně jako Davidova hvězda v čelním oblouku podlehly nacistické devastaci a nikdy nebyly obnoveny. Budova má mj. dochovaný dřevěný strop a ženskou galerii.

Za vstupní částí vpravo začínají schody vedoucí právě do ženské galerie původně s 90 místy. Celkově zde bývalo 250 míst k sezení.

Patnáct let po Druhé světové válce byla synagoga využívána jako sklad, od roku 1970 pak sloužila potřebám Městského muzea, přičemž místo s Davidovou hvězdou nahradil městský znak.

Majitelem čáslavské synagogy se roku 1994 stala židovská obec v Praze. Roku 2008 pak s podporou města Čáslav proběhla oprava fasády objektu a do největšího oblouku bylo vráceno okno s Davidovou hvězdou.

Následně si synagogu, na 25 let pronajala Nadace Dagmar Lieblové, kterou vede syn Martin Liebl. Dala kompletně opravit interiéry synagogy.

Ve městě se také nachází židovský hřbitov.

Jedinečný skvost je možné navštívit kdykoliv během roku a v sezoně si můžete vyslechnout i výklad.

Rozhovor s Markem Lauermannem o synagoze v Čáslavi:

Jak se stalo, že do upadajícího českého městečka na sklonku 19. století přišel světový architekt, jak synagoga přežila a co je nyní jejím obsahem,

Jak to přišlo, že v Čáslavi, kde historicky nebyla židovská komunita, stojí impozantní stavba synagogy?

Synagoga v Čáslavi je krásným příkladem židovské emancipace, která do Čech přichází v poslední čtvrtině 19. století. Předtím se židé 600 let nemohli usazovat

v královských městech, v Čáslavi nebo třeba v Kutné Hoře. Ta měla pro židy ještě speciální zákaz usadit se kolem „zlatých a stříbrných hor“. To je důvod, proč vznikla

velká židovská komunita v Kolíně, jejíž členové mj. obchodovali s kutnohorskou mincovnou a nakupovali pro ni použité stříbro.

Když tedy nemohli být v centru, usazovali se židé v malých obcích. Společnost je nutila být dvakrát třikrát lepší než většina. A ten duch a odvaha poprat se s nepřízní osudu rodí významné obchodníky a podnikatele.

A najednou mají možnost svobodně se usadit a dělat co chtějí, a v Čáslavi, která je z hlediska židovských dějin bezvýznamná a společensky poněkud upadá, se rozhodnou postavit synagogu a najmout si na to nejlepšího žijícího architekta Wilhelma Stiassnyho. Je to podobné, jako byste tam dnes pozvali Franka Gehryho (autor Tančícího domu, pozn. red.). A jeho dílo ještě sto let poté, co už neslouží svému ryze náboženskému účelu, poutá pozornost.

Čím přesně?

Wilhelm Stiassny, příznivec sionismu, hledal inspiraci v historickém období rozkvětu židovské architektury a nachází ho ve Španělsku, kde byla židovská architektura a kultura vůbec ovlivněna arabskou. Takže se našel poslední svébytný styl židovské architektury – maurská secese.

Jeho budova v Čáslavi symbolizuje rozmach, vizualizuje židovskou emancipaci. Vždyť měla kapacitu dvakrát převyšující nejvyšší počet registrovaných židů v Čáslavi, asi 230 míst.

Židovská obec se kvůli stavbě obrovsky zadlužila, chtěli dát najevo tu po staletích znovu nabytou svobodu – a také ukázat „my na to máme“. Fungovala ale také lokální filantropie díky lidem jako Emil Pick, takový Elon Musk chemického průmyslu přelomu století.

Jak se stalo, že se taková autorita jako Stiassny dala přesvědčit?

Tak to je zajímavý příběh. V Čáslavi existovala rafinerie Schöller (tataž společnost, která dnes vyrábí zmrzlinu), a když obec potřebovala dobrého architekta, šli za Schöllerovými. Ti zprostředkovali kontakt se známou rodinou Rotschildů a přes ně se dostali k architektu Stiassnymu. Postaveno bylo za půl roku.

Změnilo se na původní budově něco?

Samozřejmě je tam nová střecha a podobně, ale budova vlastně stojí dodnes v původních dispozicích. Přechkala všechny devastující historické periody.

Jaké tedy byly další osudy synagogy?

Během prohlídek se nás často ptají, jak přežila tzv. křišťálovou noc. Ale v ní vzaly za své hlavně stavby v pohraničí, mezi nimi také nádherná Stiassného synagoga v Jablonci. Synagogy ve vnitrozemí měly větší štěstí. Ta čáslavská fyzicky sice přežila, ale dopadla na ni protizidovská opatření – v roce 1940 ji obec musela nuceně darovat městu. To zde chtělo původně zřídit smuteční síň, ale nakonec tam fungoval sklad archiválií

firmy Kosmos, zmíněného Emila Picka. Odstranili odsud všechny židovské symboly – postupně zmizely kamenné desky Desatera, věžičky a rozeta s Davidovou hvězdou.

A po válce?

Občas k nám chodí pamětníci, kteří si zde jako kluci hráli v 50. letech – bylo to území nikoho, barák s vytlučenými okny. Pak přišel profesor gymnázia Sejček s Jiřím Žantovským s nápadem zachránit prostor a zřídit zde městskou galerii. Deset let trvalo jednání a v roce 1970 skutečně galerie otevřela a zůstala tam až do r. 1990, kdy byla navracena židovské obci.

Jak jste se k ní dostal vy?

Židovská obec zahájila v roce 1994 první opravy a sanaci. Došlo tam k restaurování aronu – nejcennějšího místa každé synagogy, protože v něm byla umístěna schránka na Tóru. V nepravidelných fázích se objekt rekonstruoval až do r. 2008. Byly pokusy zaangažovat do další rekonstrukce město a různé nadace, budova byla ve stavu hibernace, nevědělo se, co s ní. Pak se osud synagogy propojil se jménem Dagmar Lieblové. Ta pocházela z Kutné Hory, přežila holocaust, napsala knihu vzpomínek. Byla velmi oblíbená vypravěčka, i ve světě. Když zemřela, přemýšleli jsme s jejím synem, jak na její dílo navázat. Napadlo nás dotáhnout rekonstrukci a udělat z ní centrum připomínky židovské komunity a multifunkční vzdělávací centrum a celé by to zastřešil Nadační fond Dagmar Lieblové. Její syn do toho věnoval deset milionů, restaurovaly se nádherné dveře, vzácný kazetový strop, snažíme se vždy soustředit na jeden prvek. Jenže dalších šest by to ještě potřebovalo a nikdo se do toho nehrne.

Na co přesně?

Nutná je oprava fasády, která by se měla dělat najednou.

Pojďme teď k obsahu nehmotnému – liturgickému účelu už synagoga neslouží, jak konkrétně to tam žije?

Podařilo se nám budovu oživit, zpřístupnit veřejnosti. Máme vytápěnou podlahu, dá se zde fungovat celoročně. Pomalu učíme čáslavskou veřejnost nebát se tam chodit. Čáslav není úplně kulturní Mekka, je zde tedy divadlo, knihovna a muzeum, ale chce to opravdu velké úsilí, aby nám přišlo šedesát lidí i na hvězdu, jakou je kytarista David Dorůžka. Na travesti show přijde plné divadlo... Samozřejmě je třeba také dohodnout se s ostatními pořadateli, aby jejich program nekolidoval s naším.

Je pro vás blízkost Kutné Hory s jejími památkami UNESCO výhodná, podařilo se najít synergii a přilákat zahraniční turisty?

Je to nevýhoda... Kdyby stála tam, bylo by to jiné. Kutná Hora má svou synagogu i památník obětí holocaustu, vše na příhodném místě a pořád tam někdo chodí. Kdežto čáslavská... když nám přijde na den otevřených dveří židovských památek tři sta lidí, jsme spokojeni. Jezdí k nám ale lidé až z Liberce, někdy zavítá emigrant...

Zkoušíme, co ten prostor vydrží, teď jsme měli intenzivní týden akcí k letci RAF, pocházel z Čáslavi, s Klubem vojenské historie jsme uspořádali interaktivní aktivity.

Snažíme se budovu otvírat, závěrečný koncert tam měla základní umělecká škola a díky tomu objevují prostor místní.

Pořád existují vůči židům předsudky?

Pro veřejnost má židovská památka takovou tajuplnou příchut', neví, zda smí vejít dovnitř. Snažíme se proti tomuto latentnímu předsudečnému vnímání organizovat třeba programy pro školy. Seznamujeme veřejnost

i se sekulárními zvyky, pořádáme například slavnosti, aktuálně například Šavuot, spojené s ochutnávkou židovských pokrmů. Ale ani ta spousta sladkostí z medu a mléka lidi nepřilákala, moc si nebrali.

Spolupráce s městem funguje?

Současné vedení nás velmi podporuje, účastní se našich akcí, uděluje záštitu, dávají nám najevo, že vítají naše iniciativy, vychází nám maximálně vstříc. Jsme součástí programů jako Čáslavské slavnosti nebo Noc kostelů.

Jakým směrem chcete program a náplň synagogy dál rozvíjet? Inspirovala vás podobná kulturní centra?

Známe synagogu v Hartmanicích, kde jdou podobnou cestou, v Heřmanově Městci spravuje synagogu město. Spolupracujeme s Nadačním fondem obětí holocaustu, Federací židovských obcí. My synagogu v Čáslavi vnímám nejen jako nádhernou památku, která má evropské parametry. Je to pro nás kulturní, vzdělávací a společenské centrum, které připomíná historii a tradice židovské komunity na Kutnohorsku i v širších souvislostech. Místo setkávání s pěti tisíci lety kulturních tradic, které židovský národ a každého jednoho člověka, který se k němu hlásí, výrazně formovaly. Být Židem není privilegium obklopené výsadami. Je to závazek dostát hodnotám, které nás přesahují. *D.H.*

Marek Lauermann (1973)

Studoval pedagogiku, dějiny umění a management, napsal 6 knih o dějinách židů na Kutnohorsku a v okolí, inicioval vytvoření pěti památníků a pamětních desek obětem holocaustu – to vše nyní uplatňuje při revitalizaci synagogy v Čáslavi. Na starosti má péči o budovu samotnou i její program. Je v představenstvu Nadačního fondu dr. Dagmar Lieblové, který pečuje o odkaz rodačky z Kutné Hory, přeživší holocaustu a jehož posláním je připomínka osobností, památek a kultury židovské komunity jako součásti středoevropské kultury, ale také jako memento hrůz, kterým byli Židé v Evropě vystaveni. Synagoga v Čáslavi není jen památkou minulosti, ale živoucím důkazem, že i malé komunity mohou zanechat velké stopy. Díky neúnavnému úsilí lidí jako Marek Lauermann se tento architektonický klenot stal nejen symbolem židovské emancipace, ale i centrem kulturního dění, které spojuje historii s budoucností.

Zamyšlení nejen nad časem vánočním

At' si to přiznáváme nebo ne, všichni počítáme. Žijeme v zajetí statistik a různých čísel. Počítáme roky, týdny, dny, hodiny, minuty, vteřiny a jsou obory, v nichž se pracuje se zlomky vteřin. Může se nám z toho zatočit hlava. Počítáme, zda si můžeme dovolit koupit více nebo méně.

První prosincová neděle je současně první adventní nedělí. Začíná nový církevní rok a zanedlouho skončí rok občanský, který má 365 dní, přestupný o den více. Je to málo či mnoho? Mladí lidé léta svého života příliš nepočítají, ale pokud končí na –cet, je to ještě dobré. Když je koncovka našich let –sát, už je to signál něčeho závažného. Rok uteče jako voda v potoce, ale co je to proti věčnosti?

Evangelická básnířka Helena Kohoutová napsala o tomto období pravdivá slova: „*Už temnot přibývá, chladu a mlhy husté, | už v polích ticho je a cesty k nim jsou pusté, | lze v holých alejích jen vítr slyšet lkát. | Čas vděčně rozřeznat se s uplynulým létem, | co tam, to nechat být, mít na paměti Betlém | a hvězdu Adventu, nezřetou vidět plát*“. V jiné básni konstatuje, že „*člověk nerad jen se loučí s nadějemi a smutno mu, když rok zas opadává*“.

Koloběh času nás upozorňuje, že vše se mění před našima očima, střídají se roční období, a každá událost či příhoda v našem životě má svůj čas. „*Je čas rodit se a čas umírat, čas sázet a čas sadbu vytrhat, čas zabíjet a čas uzdravovat, čas bořit a čas budovat, čas plakat a čas se smát, čas rmoutit se a čas tancovat, čas házet kamení a čas kamení sbírat, čas objímat a čas objímání zanechat, čas hledat a čas pozbývat, čas chovat a čas odmítat, čas trhat a čas sešít, čas mlčet a čas povídat, čas milovat a čas nenávidět, čas boje a čas pokoje*.“

Jsou Vám tato slova povědomá? Především jsou pravdivá a odpozorovaná ze života už velmi dávno. Napsal je moudrý král Šalomoun někdy v 9. století předkřesťanského věku, možná i dříve, a jsou zaznamenána v biblické knize Kazatel. Protože je Advent a blíží se Vánoce, znamená to, že nastal čas radosti a veselosti, a text jedné z koled všem oznamuje:

Den přeslavný jest k nám přišel, v němž má býti každý vesel, radujme se a veselme se v tomto novém roce!

Vánoce přicházejí, proto zpívejme koledy a přejme si všechno nejlepší!

Jaromír Vlček, Vlašim - Autor byl 20 let štěpánovským kronikářem a 17 let odpovědným redaktorem Zpravodaje Štěpánovska. Je čestným občanem města Trhový Štěpánov.

NÁBOŽENSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO DOSPĚLÉ

R.D. Martin Sklenář

P. R. D. Martin Sklenář, se narodil v roce 1983, jako sedmé, předposlední dítě ve věřící rodině. Od dětství se podílel, především jako ministrant, na farním životě u kostela sv. Ludmily v Praze, na Vinohradech. Studoval šestileté Všeobecné gymnázium v Praze - Čakovicích, které v roce 2003 úspěšně zakončil maturitní zkouškou. Během školních let navštěvoval výběrový dětský pěvecký sbor Rolnička. Po střední škole nastoupil na rok do Teologického konviktu v Olomouci. Poté byl šest let v semináři a při

tom studoval tři roky teologii na KTF UK v Praze a tři roky na Lateránské univerzitě v Římě. Vysokoškolské studium zakončil v červnu roku 2010.

Od 1. července 2010 byl ustanoven jako samostatný pastorační asistent ve farnosti Kolín. Jáhenské svěcení přijal v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha 11. září 2010 z rukou otce biskupa Karla Herbsty. Od té doby byl ustanoven ve farnosti Kolín jako jáhen. Kněžské svěcení přijal 25. června 2011 v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha z rukou otce kardinála Dominika Duky a od 1. července 2011 byl ustanoven jako farní vikář ve farnosti Vlašim a jako administrátor excurrento ve farnosti Veliš.

Od 1. července 2013 byl ustanoven jako farní vikář ve farnosti Kolín, v současnosti působí v Českém Brodě.

NÁBOŽENSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO DOSPĚLÉ

Tématem jsou Dějiny spásy. Cílem těchto hodin je podat ucelený pohled na křesťanský život. Jednotlivá témata tedy nebudou probírána do hloubky (to může být cílem příštích let), ale budou jen „nastřelena“, představena v kontextu křesťanského života, v kontextu dějin spásy.

Každá hodina je zakončena seznamem otázek a odpovědí, které mají sloužit k snadnějšímu učení a zapamatování si, základních vědomostí. Ke studiu je vhodné použít Bibli. Náboženství pro dospělé připravil R. D. Martin Sklenář, s jehož souhlasem ho zveřejňujeme.

24. hodina – První tři přikázání – láska k Bohu

Ježíšova odpověď zákoníkovi

Evangelisté nám vyprávějí o tom, jak za Ježíšem přichází jeden ze zákoníků a ptá se Ježíše, jaké přikázání je největší¹. Židé měli celkem 613 přikazů (micvot), které museli

¹ Srov. Mk 12,28nn; Mt 22,34nn; Lk 10,25nn.

² O tom jsme hovořili 2. hodinu – srov. 2. hodina, druhá stránka nahoře.

zachovávat. Ježíš je tedy dotazován, které z těchto 613 přikázání je to největší. Je „pokoušen“, aby zvolil jedno z nich. On nevybírám jedno z těchto přikázání, ale spíše se zaměřuje na obsah, na postoj, jaký má člověk v zachovávaní těchto přikázání zaujmout. Víme, jak velký rozdíl je mezi tím, když dělám něco z povinnosti, nebo když dělám něco z lásky. Ježíš zdůrazňuje právě toto.

Ježíšova odpověď zní: „Slyš Izraeli, Hospodin, Bůh náš, jest jediný pán; miluj Hospodina, Boha svého z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly! Druhé je toto: Miluj svého bližního jako sám sebe!“ (Mk 12,29-32). Ježíš tedy říká, že člověk má všechno dělat ne v postoji toho, který plní ona přikázání, protože je mu to prikazováno, ale v postoji toho, kdo uskutečňováním oněch přikázání projevuje lásku vůči Bohu, bližním a sobě samému.

Ježíšova odpověď zákoníkovi ve vztahu k Desateru

Ježíšova odpověď koresponduje s Desaterem. Snad všichni jsme ve svém životě viděli namalované desky Desatera. A nejspíš každý z nás se pozastavoval nad tím, proč malíři a různí umělci rozdělují přikázání na deskách Desatera tak nerovnoměrně.

Když se ale na jednotlivá přikázání podíváme pozorněji, uvidíme, že toto rozdělení odpovídá Ježíšovu rozdělení. První tři přikázání Desatera totiž upravují náš vztah k Bohu, zatímco čtvrté až desáté přikázání upravují náš vztah k bližním a k sobě samému.

První tři přikázání Desatera

My se tuto hodinu budeme věnovat prvním třem přikázáním, tedy přikázáním, která upravují, či lépe řečeno hovoří o našem vztahu k Bohu.

Minulou hodinu jsme si povídali o přirozeném zákonu. Zdůrazňovali jsme, že Desatero můžeme vnímat jako určitou „kodifikaci“ tohoto přirozeného zákona. To znamená, že i první tři přikázání, upravující vztah člověka k Bohu, jsou závazná pro všechny lidi. Každý člověk má věřit jen v jednoho Boha, každý ho má mít v úctě, každý má naplňovat jeho plán spásy...

Víra v Boha je něčím, co patří k přirozenosti člověka. Pokud člověk popře Boha, popírá tím i sám sebe.

Když se různí vědci snaží stanovit okamžik, kdy o živočišném druhu začínáme mluvit jako o člověku, předkládají několik podmínek, které musí být „splněny“. Vedle kapacity mozku, je známkou toho, že můžeme mluvit o člověku, také to, že pohrývá své příbuzné, tedy že vnímá přesažnost svého života, že vnímá existenci něčeho většího (Boha). Z tohoto hlediska je tedy zřetelné, že ten, kdo popírá existenci Boha (striktní ateismus), ten popírá samotného člověka. Pro zastávce striktního ateismus je člověk jen „zvířetem“, které jedná na základě svých pudů...

Nyní se už ale zaměříme na jednotlivá přikázání upravující náš vztah k Bohu.

První přikázání

Nejprve se můžeme zamyslet nad existencí Boha

Dokázat, že Bůh skutečně je, nelze nikdy. Vždyť pak už by se nejednalo o víru, ale jednalo by se o jistotu. Stejně tak mi nikdo nemůže dokázat, že Bůh není. Boží existence se nedá dokázat, ale přesto „pravděpodobnosti“ Boží existence mohou disponovat k víře a pomáhat k zjištění, že víra není proti lidskému rozumu.

Boží existenci můžeme odvozovat od mnoha zkušeností, které člověk má. Už jsme si spolu říkali, že existence Boha je v úzké souvislosti s existencí člověka. Dále můžeme existenci Boha odvozovat od lidské touhy po Bohu. Zároveň nám o existenci Boha vypráví stvořený svět².

Postupný růst poznání Boha

V Písmu svatém SZ můžeme vidět, že zjevení Boha a jeho poznání postupně roste. Židovský národ je jediným, který nevyznává polyteismus (mnohobožství), ale vyznává monoteismus (jednobožství). I ostatní národy mají bohy, ale Izrael má pouze jednoho. Postupem času ale Izrael dochází k poznání, že ve skutečnosti je jen jeden Bůh, a to právě Bůh Izraele. Ostatní nejsou bohové. Izrael tak přechází od víry v jednoho Boha k vyznání víry v jediného Boha (existenciální monoteismus). My ještě můžeme navíc rozlišit striktní monoteismus a trinitární monoteismus, tedy zda ona víra v jediného Boha je vírou v jednoosobního Boha, či v Boha trojičního.

V prvním přikázání desatera zaznívá výzva: v jednoho Boha věřití budeš. Nevyžaduje se od nás prostý monoteismus, tedy že nebudeme polyteisté (věřit ve více bohů), ale vyžaduje se od nás existenciální trinitární monoteismus. Tedy nejen vyznávání jednoho Boha, ale jediného Boha, Boha, který je láska, který prožívá svůj život ve vztahu lásky. Tato víra musí zásadním způsobem ovlivňovat náš život. Víra v jediného Boha od nás vyžaduje, abychom ve svém životě nekládali svou naději do ničeho jiného. Aby byl Bůh v každém okamžiku našeho života tím primárním, centrálním, tím, podle čeho uzpůsobujeme svůj život.

První přikázání Desatera nás rovněž vybízí ke vztahu s Bohem. Víra, to není jen něco rozumového, intelektuálního, ale je něčím vztahovým. Vždyť víra je primárně naší odpovědí na Boží zjevení. V prvním přikázání bychom tedy měli velmi intenzivně zpytovat svůj vztah k Bohu. Otázky modlitby, otázky mého života s Bohem – rozhodují se vždy pro něho? Měli bychom skutečně přemýšlet o svém životě, vidět ho z větší perspektivy a hloubky.

První přikázání nám tedy neříká jen to, že máme ústy vyznávat víru v jednoho Boha. Ono nám chce říci mnohem více. Bůh nechce být tím, koho zveme do svého života, koho občas vyznáváme, ale chce být tím, kdo náš život utváří³.

² O tom jsme hovořili 2. hodinu – srov. 2. hodina, druhá stránka nahoře.

³ Srov. 8. hodinu, poznámku pod čarou 2.

Druhé přikázání

Druhé přikázání nám hovoří o Božím jménu, ale také o vztahu k posvátnu. O Božím jménu a jeho zjevení Mojžíšovi jsme již hovořili 6. hodinu. Proto odkazují na tuto hodinu.

O zjevení Božího jména se dozvídáme v Ex 3,14-15. Kontext zjevení Božího jména je velmi důležitý. Bůh, který zjevuje své jméno Mojžíšovi v hořícím keři, jej zjevuje v kontextu vyvedení Izraele z Egypta. Bůh chce vyvést lid z Egypta, aby se mohla uskutečňovat zaslíbení daná Abrahámovi (země a potomstvo), a proto zjevuje Mojžíšovi také své jméno – JHWH. **Bůh zjevuje své jméno tedy proto, aby se stal volatelným v poslání člověka spolupodílet se na uskutečňování Božího plánu spásy.**

Ve zprávě o zjevení Božího jména jsme mohli vidět, že se Bůh představuje jako Bůh věrný, Bůh, který se stává volatelným, který vstupuje do vztahu s člověkem, ale při tom všem zůstává někým tajemným, transcendentním, někým, kdo člověka přesahuje.

To jsou všechno důležité informace proto, abychom správně pochopili, k čemu nás Bůh vede ve druhém přikázání Desatera. My častokrát toto přikázání omezujeme na prosté konstatování toho, že nesmíme vyslovovat Boží jméno nadarmo, tedy jen tak mezi řečí, jako nějakou „nadávku“, či něco podobného... Tato naše představa odpovídá tomu, jakým způsobem nakládali s Božím jménem Židé. Ti Boží jméno nesměli vyslovit, jen pouze jednou do roka velebně v nejsvětější části Jeruzalémského chrámu v Den smíření, po té, co byl očištěn on, i celý Izrael. Místo Božího jména Židé vyslovovali „Adonaj“, což v češtině překládáme termínem Hospodin.

Druhé přikázání nás vybízí k tomu, abychom k Božímu jménu přistupovali ale mnohem hlubším způsobem, než jen prostým nevyslovováním. Právě kontext jeho předání nám ukazuje, jakým způsobem máme „nakládat“ s oslovením Boha. Když vyslovuji Boží jméno, měl bych mít na paměti, že bych při jeho vyslovování měl vstupovat do niterného vztahu s Bohem.

Bůh zjevil své jméno proto, aby se mohl uskutečňovat jeho plán spásy. Pokaždé, když člověk oslovuje Boha a vstupuje s ním do vztahu, mělo by to být v kontextu uskutečňování tohoto plánu spásy. Naše modlitba by tedy neměla být vyjevováním toho, co chceme, aby Bůh konal v náš prospěch (i to můžeme vnímat jako braní Božího jména nadarmo), ale měla by být prostorem, ve kterém poznáváme Boží vůli a rozhodujeme se pro její uskutečňování⁴. S tím pochopitelně souvisí nutnost vnímat Boha skutečně jako někoho dobrého.

Bůh ale i nadále, při vší vztahovosti a blízkosti, zůstává transcendentním. Jak častokrát tuto jeho přesažnost nerespektujeme. Jak častokrát se pro nás stává tím, koho si vměstíme do svých představ, koho si ochočíme, koho si přizpůsobíme sobě, tomu, jak se nám to hodí (omlouváme si své jednání Bohem...).

Ježíš navíc přichází s novou vizí. On neříká jen to „negativní“, totiž že nemáme brát Boží jméno nadarmo, ale říká, že máme usilovat o to, aby Boží jméno bylo posvěceno. Druhé přikázání nás v kontextu Ježíšových slov nevede jen k tomu, abychom něco

⁴ Krásným způsobem nám to ukazuje Ježíš v Getsemanské zahradě. Zde vyjevuje Otci své přání – odejmi ode mě tento kalich. Svůj rozhovor s Otcem ale zakončuje „podřízením se“ Otcově vůli – ale ne má, nýbrž tvá vůle ať se stane.

nedělali, ale abychom také usilovali o posvěcování Božího jména. Aby bylo posvěceno mezi národy (srov. Ez 36,23), a ne abychom ho mezi národy znesvěcovali.

Druhé přikázání nás rovněž vede k tomu, abychom zachovávali úctu ke svatým, k věcem spojeným s kultickou činností a s posvátnem.

Třetí přikázání

Třetí přikázání Desatera před nás klade otázku svátečního dne, respektive slavení. Znovu je dobré se nad tímto přikázáním zamyslet hlouběji, protože jeho obsahem není prosté konstatování toho, že mám jít v neděli do kostela a že nemám v neděli pracovat.

Slavení by v mém životě nemělo být vnímáno jako ztráta času, nebo jako něco nezáživného, ale mělo by mít výsostné postavení. V tomto slavení pak zaujímá zvláštní místo u křesťanů přirozeně neděle.

O sedmém dni hovoří text Desatera. Když se podíváme na dvě zprávy Desatera (Ex 20 a v Dt 5), můžeme vidět určitou rozdílnost, nepatrnou nuanci.

- Ex 20 říká: „**pamatuj** na den odpočinku, že ti má být svatý“ (Ex 20,8).

- Dt 5 praví: „**dbej** na den odpočinku, aby ti byl svatý“. (Dt 5,12).

Oba texty hovoří o sedmém dni v souvislosti se „svatostí“. Rozdílnost však můžeme vidět ve slovesu, které určuje náš postoj a zároveň v tom, jakým způsobem se o svatosti hovoří. Zatímco v textu Exodu se hovoří o nutnosti pamatovat (pasivní postoj) a o zachování svatosti tohoto dne (má ti být svatý), text Deuteronomia hovoří o dbání (aktivní, dynamický postoj) a usilování o to, aby ti onen den byl svatý. Tato nuance je pro nás důležitá. Proto se zamysleme nad jednotlivými texty postupně.

Exodus 20 – sedmý den, jako den odpočinku.

Tex 20. kapitoly knihy Exodus nám říká, že máme na den odpočinku pamatovat, a to proto, že se jedná o svatý den. Tato vize koresponduje s Božím odpočinkem. Ve zprávě o stvoření světa se dočítáme, že Bůh sedmého dne ustal od práce. Proto i člověk má sedmého dne ustát od práce a uchovat tento den výjimečným, svatým, odděleným pro Boha.

Jako člověk, který vytváří velkou mozaiku, musí občas od díla ustoupit, aby se na ně podíval z větší perspektivy a aby zkontroloval, zda se proporce jednotlivých postav a věcí shodují, tak i člověk musí občas ustát od práce, aby nahlížel, zda je všechno v pořádku.

Dt 5 – sedmý den jako den spásy

Sedmý den, jak jsme viděli v první zprávě o stvoření, není ale jen dnem odpočinku, ale také dnem, kdy má stvořený svět dosahovat svého naplnění, své spásy. To vyžaduje naši určitou aktivitu. A tu právě vyjadřuje onen text Deuteronomia. Na sedmý den má člověk dbát, má v něm usilovat o to, aby se mu stal skutečně dnem svatým, dnem svatosti, dnem jeho spásy.

Sedmý den je tedy dnem, kdy má člověk jednak odpočívat, ale také dnem, kdy má usilovat o svou spásu. Když se podíváme na židovskou tradici, můžeme vidět zachovávání tohoto dvojího rozměru. Židé sedmého dne zachovávají jak odpočinek (nesmí vytvářet nic nového), tak také usilují o dokonalost, o pravé štěstí (obnovování vztahů, slavení, vzdělávání se v Toře).

Ježíš a sobota

Téma sedmého dne bude rovněž patřit k jednomu ze základních ohnisek sporu mezi Ježíšem a jeho oponenty. Častokrát nám Písmo svaté vypráví o tom, že Ježíš v sobotu uzdravuje. Farizeové čekají, jak se Ježíš zachová, zda zachová odpočinek (nebude pracovat, nebude vytvářet nic nového), či zda dotyčného uzdraví. Ježíš pokládá farizeům otázku, zda je dobré v sobotu život zachránit, či utratit (Mk 3,4). Předkládá tak otázku onoho dvojího rozměru sobotního dne. A v tuto chvíli zdůrazňuje druhý rozměr svátečního dne, totiž že se jedná o den, kdy má stvořený svět docházet spásy. V řeckém originálu je za českým slovem „zachránit“ skryto slovo „sodzein“, což také znamená spasit. Ježíš se tedy ptá farizeů, zda je dovoleno sedmého dne spasit...

Neděle v křesťanské tradici

Sedmý den je den sobotní. V křesťanské tradici však došlo k posunutí, když slavíme první, či osmý den, protože si připomínáme Kristovo vzkříšení, jako den nového stvoření, respektive dokončení tohoto nového stvoření (ukázání, k čemu má člověk onoho sedmého dne dospět). Stejně jako Židé zachovávají dvojí rozměr sedmého dne, tak i křesťané mají v den nedělní odpočívat, nepracovat, ale zároveň tento odpočinek nemá spočívat v ležení na gauči, ale v usilování o spásu (modlit se, být s rodinou, jít do kostela...).

Důležitost neděle nám vysvětluje také z života prvních křesťanů. Z mnohých svědectví můžeme vidět důležitost nedělního slavení a především nedělního eucharistického slavení. Křesťané nemohou být bez neděle a bez jejího slavení. Jen pro tuto skutečnost jsou schopni podstoupit mučení a položit svůj život. Ukazují nám tak na svém životě zásadní význam neděle.

Významnost tohoto dne a jejího slavení by na nás měla být skutečně vidět. Člověk věci neprožívá jen duchovně, uvnitř, ale také tělesně, navenek. A tak třeba i naše chování, naše oblečení, stolování... to vše by mělo významu tohoto dne odpovídat.

Ze křtu nám vyplývá povinnost slavit mši svatou o nedělích a zasvěcených svátcích. Tuto povinnost naplňuji tehdy, když se aktivně účastním celé mše svaté (od začátku až do konce).

V církvi slavíme ještě tak zvané zasvěcené svátky. V církvi jich je deset, které nepřipadají na neděli. Jedná se o tyto svátky:

- Kristologické (4) – Narození Páně (25. 12.), Zjevení Páně (6. 1.), Nanebevstoupení Páně (čtyřicátý den po slavnosti Zmrtvýchvstání Páně), slavnost Těla a krve Páně (čtvrtek po slavnosti Nejsvětější Trojice)
- Mariánské (3) – slavnost Matky Boží Panny Marie (1. 1.), slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie (8. 12.), Nanebevzetí Panny Marie (15. 8.)
- Ostatní (3) – slavnosti svatého Josefa (19. 3.), svatých Petra a Pavla (29. 6.) a Všech svatých (1. 11.)

Zasvěcené svátky jsou stejně významné, jako neděle. Ten den by se člověk měl chovat jako v neděli (nepracovat, slavit, nepostit se...). I zde platí „povinnost“ aktivně se účastnit mše sv.

V naší zemi se však jedná o běžné pracovní dny. Z toho důvodu česká biskupská konference určila za zasvěcené svátky pouze slavnost Narození Páně

a slavnost Matky Boží Panny Marie. Ostatní svátky nejsou pod tíhou těžkého hříchu při neúčasti na mši svaté. Přesto závažnost oněch svátků zůstává stejná. Je dobré si toto uvědomovat a tyto dny v míře, v jaké mohu, skutečně slavit jako dny významné

Nabízené otázky k snadnějšímu studiu

1. Jakou odpověď předkládá Ježíš zákoníkovi, na otázku týkající se největšího přikázání?
2. Proč jsou přikázání na deskách zákona rozděleny na tři a na sedm přikázání?
3. Pro koho jsou závazná přikázání Desatera?
4. Jak odůvodním, že věřit v Boha není hloupost?
5. Z čeho odvozují existenci Boha?
6. Mohu dokázat, či vyvrátit existenci Boha?
7. Jaký je rozdíl mezi monoteismem a existenciálním monoteismem?
8. Proč nemáme vyslovovat Boží jméno nadarmo?
9. Co má být cílem mého „volání“ Boha?
10. O co mám usilovat v modlitbě (v rozhovoru s Bohem)?
11. Jaký nový rozměr ve vztahu k Božímu jménu přináší Ježíš?
12. V Desateru můžeme najít dvě verze týkající se třetího přikázání. V čem je rozdíl?
13. Jaký rozměr svátečního dnu zdůrazňuje Ex 20?
14. Jaký je význam odpočinku?
15. Jaký rozměr svátečního dne zdůrazňuje Dt 5?
16. Jaký je význam dne odpočinku jako dne spásy?
17. Proč my křesťané slavíme jako sváteční den neděli?
18. Jakým způsobem má na mě být vidět, že slavím den sváteční?
19. Kdy plním svou křesťanskou povinnost jít v neděli do kostela?
20. Kolik zasvěcených svátků máme a jaké to jsou?

Výlety s přáteli po vlastech českých a moravských

zámek Jaroměřice nad Rokytnou

Letošní výlety, stejně jako ty předchozí, jsme absolvovali s přáteli, kamarády a známými do různých koutů naší krásné země. Vždy, když zajedeme do nových míst, tak na zpáteční cestě musíme uznat, že žijeme v krásné zemi.

Jeden z našich posledních výletů, začátkem října, směřoval na Moravu, do Slavkova u Brna, kde právě

probíhaly hody a kde jsme navštívili zámek, který patřil moravské, knížecí rodině Kouniců, nejznámější z nich Václav Antonín Kounic, byl prvním rádcem císařovny Marie Terezie. Zajeli jsme i k Mohyle míru, památníku velké bitvy u Slavkova, roku 1805, kterou ještě vyhrál Napoleon Bonaparte a kde padlo, nebo bylo zmrzačeno, velké množství rakouských – českých, francouzských, ruských a dalších vojáků.

Odpoledne jsme navštívili město Brno, které jsme si prohlédli z autobusu, okružní jízdou. Zašli jsme do známých, prvorepublikových vil, Löw Beer a nad ní do další vily, která je zapsána v seznamu dědictví UNESCO, do vily Tugendhat. Obě vily patřily před Druhou světovou válkou židovským textilním podnikatelům, jsou mimořádně krásné a na svoji dobu byly velmi moderně zařízeny, ještě dnes obdivujeme jejich vybavení. Obě vily jsou zasazeny v krásných, upravených zahradách. Centrum Brna si žije svým rušným a pestrým životem, mezi chrámy, paláci, bulváry, obchody, kavárničkami a malebnými zákoutími. Setkání s paní Špilarovou, jejíž manžel je známý brněnský jáhen, Jan Špilar (jezdívají do Bohdanče, kde mají na faře pronajatý byt v byt, jako na chalupu) bylo milé a rychleji nás pak paní Špilarová, různými zkratkami, dovedla k Janáčkovu divadlu, kde stál náš autobus.

Letos jsme ještě navštívili, zámek Rájec - Jestřebí s výstavou kamélií a Blansko, Průhonice, Strážnici a Baťův kanál, Jaroměřice nad Rokytnou a Třebíč, Karlovy Vary a Stříbrné trhy v Lysé nad Labem. Naše cestovatelská skupina přátel se těší, že se zase někde vydáme a jak se říká: dá-li Pán Bůh a budeme-li živí a zdraví, opět uspořádáme nějaké poznávací výlety po vlastech českých a moravských ☺. A.H.

Poděkování za pomoc

Manželé Smítkovi, ze Zruče nad Sázavou, nás požádali, abychom naším prostřednictvím, veřejně poděkovali dvěma občanům z našeho regionu, pánům Martinu Mičánkovi a Matoušovi Dytrychovi, kteří se shodou okolností nacházeli v místě a okamžiku jejich dopravní nehody, ve večerních hodinách, 16. listopadu 2024; děkují za jejich obětavou pomoc při řešení následků nehody. Projevili velice vstřícný, lidský přístup, za nějž jim postižení ze srdce děkují.

Nabízené odpovědi k snadnějšímu studiu ke straně 19

1. Miluj Hospodina, svého Boha a miluj bližního jako sám sebe.
2. Protože první tři upravují náš vztah k Bohu a zbylých sedm upravuje náš vztah k bližním a k sobě samým.
3. Pro všechny lidi.
4. Popřít Boha znamená popřít člověka.
5. Z touhy člověka po Bohu, z toho, že si uvědomuje svou přesažnost, ze stvořeného světa...

6. Ne, otázka existence Boha je otázkou víry. Tato naše víra ale de facto hraničí s jistotou.
7. Monoteismus je vírou v jednoho Boha (já věřím v jednoho Boha, ale připouštím možnost jiných bohů). Existenciální monoteismus je vírou v jediného Boha, který popírá existenci jakéhokoli jiného boha.
8. Protože máme mít k tomuto jménu úctu a máme ho užívat jen v případě, že chci s Hospodinem mluvit.
9. Touha po uskutečnění Božích zaslíbení.
10. O poznání Boží vůle a o sílu k jejímu uskutečňování.
11. Ježíš nevyzývá jen k tomu, aby člověk nebral Boží jméno nadarmo, ale aby vyprošoval také jeho posvěcení.
12. Verze v Ex 20 hovoří o pamatování na sváteční den, který je svatý. Dt 5 mluví o tom, že máme dbát na den sváteční, aby byl pro nás svatým.
13. Odpočinek.
14. Člověk má ustát od práce, aby ji reflektoval (jako tvůrce mozaiky).
15. Den sváteční je den spásy.
16. Je to den, kdy mám obnovovat a prohlubovat svůj vztah k Bohu a k bližním.
17. Protože si připomínáme Ježíšovo vzkříšení, den, kdy nám v největší míře přinesl spásu.
18. Není to otázka jen duchovní sféry, ale má to být vidět i ve fyzické oblasti – oblečení, chování, stolování...

Bohoslužby v Bohdanči končí?

O první adventní neděli, během ohlášek v kostele, řekl duchovní D. Vrchovský, že už nebude dělat bohoslužby v Bohdanči pro pár lidí a dodal, že už se s tím nedá nic dělat. V kostele se k tomu nikdo neozval. Na úvod bych chtěla uvést, že faráři z okolních farností, např. ze Zruče n/S., z Ledče n/S., Uhlířských Janovic, slouží každou neděli, ne jen o svátcích, až čtyři mše svaté na různých místech svých farností a to i v malých obcích, kam přijde tak deset, nebo více lidí. I přesto tam bez problémů zajíždějí. Pokud jim vypadne varhaník, zajistí si i hraní na varhany.

V Bohdanči je už delší dobu vše jinak, než bylo za předchozích duchovních – Tomšíčka, Pavlase, Plíška, Mullera, Pavlíčka atd. Za jejich působení tu fungovala farní rada (Holub, Petrus, Veleta, Holubová, Slavík, Rokos, Laudátovi, Uttendorfská, Mlčochová) kteří se snažili dělat vše pro to, aby v Bohdanči, Třebětíně a Michalovicích, byly vždy bohoslužby, nejen o svátcích, aby se zde neztratila pravidelnost a aby se kostel otevřel i širší veřejnosti. Tato farní rada a tito lidé, kteří se zde zapojovali do akcí a snažili se pracovat, byli po příchodu duchovního D. Vrchovského rozpuštěni, fungovala jen rada ve Zbraslavicích. Někteří, jako mladé rodiny s dětmi, kteří zde organizovali dětské mše svaté, četli, zpívali žalmy, odešli jinam, do sousedních, funkčních farností, kde mají prostor, angažují se tam a jsou tam spokojenější. Další lidé byli slovně napadáni, znemožnilo se jim pokračování práce, buď odebráním klíčů od kostela, že si to nový duchovní D. Vrchovský nepřeje, nebo, jako naposledy, byly vyměněny klíče od věže, takže od podzimu se už ani nehraje na varhany, protože panu Veletovi to nikdo dopředu

neřekl a ani mu nové klíče nikdo nedal. Bylo mu doporučeno, ať si dojde pro klíče. Duchovní D. Vrchovský na dotaz, ohledně hraní řekl, že je mu to jedno.

Nutno dodat, že současnému stavu ve farnosti předcházely různé okolnosti, po nástupu duchovního D. Vrchovského, které vedly k tomu, že do Bohdanče, do kostela přestalo plno lidí jezdit a to i ze širokého okolí. Jedním z hlavních důvodů bylo zrušení začátku bohoslužeb, ze tříčtvrtě na deset ráno, které zde bylo několik desítek dlouhých let, ještě za farářů Pavlíčka, vikáře Mullera, Plíška, Pavlase, Tomšíčka, na osmou hodinu ráno. Duchovní D. Vrchovský přehození času odůvodnil tím, že chce, aby mohli do kostela ve Zbraslavicích chodit ukrajinští běženci, kteří tam byli ubytováni. Avšak běženci tam již nejsou a čas začátku mše v Bohdanči se zpátky nevrátil. Čas v osm hodin je nevyhovující zejména pro přespolní, pro rodiny s dětmi, pro starší lidi a také v zimě, kdy je ještě tma, nebo nejsou brzo ráno v neděli udržované vozovky.

Velkým problémem je také to, že se v Bohdanči ztratila pravidelnost bohoslužeb – každou neděli a každý svátek zde byly pravidelně bohoslužby v daném čase kolem desáté hodiny. Na to se mohli spolehnout všichni, včetně přespolních a zejména ti, kteří chodívali nepravidelně, nebo sem občas přijeli i z okolí, např. i z ledečské farnosti, když doktor Bárta byl v zahraničí a nesloužil v Ledči. Na jistotu sem přijížděly celé rodiny. Za duchovního D. Vrchovského se tato pravidelnost ztratila. Někdy zde v neděli mše je a pak zase není. Někdy tu není i dvakrát, třikrát za sebou, rozpis bohoslužeb ve vývěskách chybí, není pravidelně zveřejňován ve staré vývěsce na dveřích kostela, jako dříve, kam ho dával kostelník, pan Holub, nebo sami duchovní. A není ani v nové vývěsce vedle kostela, internet každý nemá. Pokud v Bohdanči nejsou pravidelně každou neděli mše, ale jsou tu jen nepravidelně, občas a ve vývěsce chybí rozpis bohoslužeb, tak, pak lidé neví, kdy je mše, jen se dohadují a ptají se jeden druhého, zda budou v neděli v Bohdanči bohoslužby, nebo ne. Je to chaotické.

Do Bohdanče před asi sedmi lety, chodívalo 30 – 40 lidí každou neděli, o svátcích i 80 až 100, kostel býval plný. Všechny intence – zapisování mší za rodiny byly na celý rok obsazené. Bohdaneč byla nejaktivnější farností ze všech čtyř farností (Pertoltice, Červené Janovice a Zbraslavice), které spravovali duchovní ze Zbraslavic.

V roce 2021 připadl kostel Zvěstování Páně v Bohdanči Obci Bohdaneč. Smlouvy, darovací a kupní, kdy došlo k prodeji fary, zahrady atd., byly podepsány starostou M. Dlouhým, duchovním D. Vrchovským a biskupem Janem Vokálem za Biskupství královéhradecké. Podle smluv si duchovní kostel pronajímá na bohoslužby. Ve smlouvách není výslovně uvedeno, kdo zde musí sloužit, stejně tak tam není napsáno, že je nutný souhlas ke sloužení bohoslužeb. Kostel je duchovním, veřejným prostorem.

Fungování, nebo v poslední době spíše nefungování bohdonečské farnosti znamenal určitě i prodej farního majetku a darování kostela Obci Bohdaneč, která je teď vlastníkem. Bývalá farní rada, která aktivně pracovala pro bohdonečskou farnost, kromě jiného vždy zajistila bohoslužby o nedělích, svátcích atd., tu naposledy fungovala za faráře Tomšíčka. Pak byla rozpuštěna a nebylo s nimi dále jednáno. Tito lidé vždy usilovali a pracovali pro bohdonečskou farnost. Na jednáních farní rady pak už ve

Zbraslavicích, jsme pokaždé dohodli sloužení bohoslužeb o všech svátcích, o nedělích atd. Organizovali se i různé akce s přesahem a otevřením se širší veřejnosti. Bohdanečská farnost se dostala do povědomí nejen zde, ale i v širším okolí. Dělali jsme, co jsme mohli, aby se zde, v Bohdanči, duchovno udrželo.

V současné době nevíme, kdo zastupuje Farnost Bohdaneč, ve Zbraslavicích, při jednáních o bohoslužbách a dalších věcech, kdo například podepisuje za farnost doklady, nebo za ni rozhoduje atd., nebylo nám to oficiálně sděleno. Nejsou zveřejněny ani zápisy z jednání těchto farních rad, aby se mohli farníci k některým věcem vyjádřit, nebo se zapojit, nevíme, co se plánuje. Domníváme se pouze, že tam jsou asi tři farnice (pí Mudrochová, pí Vajglová a asi pí Hromasová). Prohlášení duchovního D. Vrchovského, koncem listopadu 2024, že v Bohdanči už nebude sloužit mše svatá, je neradostným výsledkem a je to, po tolika letech, smutné.

Na loňském zastupitelstvu v Bohdanči, koncem roku, kam přišel i duchovní D. Vrchovský a několik farníků z okolí, probíhala diskuze, kde pí Mudrochová řekla, že chodí do kostela sama. Tuto nepravdu jsem vzápětí vyvrátila – do kostela nás chodí mnohem více, ne jen pí Mudrochová. Otázkou bylo, proč tuto nepochopitelnou nepravdu pí Mudrochová na veřejné schůzi zastupitelstva řekla...

Plno lidí, kteří sem chodívali do kostela, angažovali se ve prospěch bohdanečské farnosti a očekávali od návštěvy kostela, zejména duchovno, zde již nejsou, Odradila je upadající situace, nebo jim bylo znemožněno pokračovat, nebo byli slovně napadáni. Je to škoda. Naši předkové zde nezištně udržovali, kostel, z generace na generaci i za socialismu ani tehdy se nerušily kostely, nekončily mše, jinak bychom tu přece teď nic neměli. Bible říká, že je třeba pečovat o svěření, udržovat společenství, víru a je povinnost, předávat víru dále. Stejně tak, jako pečovat o chrámy. Pro udržení křesťanské víry v naší farnosti, je třeba urychleně vyřešit rozpor v tom, že statutární orgán - duchovní, prohlásil, že už zde nebude sloužit mše. Pak je třeba umožnit a nechat na věřících, aby si sami zajistili kněze nebo jáhna na bohoslužbu slova a tuto službu mu uhradit z farních peněz, t.j. z příspěvků na bohoslužby.

Je s podivem, že v době, kdy nejsme pronásledováni za víru, je křesťanský život utlumován. Věřme, že se neradostná situace změní ☺. Protože Bohdaneč, s krásným kostelem a okolní místa, Česká republika, Evropa i svět, se bez Boha neobejdou.

Bohoslužby v Bohdanči a okolí – bez Boha nezůstávejte! ☺

vzhledem k tomu, že v Bohdanči bývaly v poslední době, bohoslužby nepravidelně, občas a také vzhledem k prohlášení duchovního D. Vrchovského, o první adventní neděli, že zde už nic sloužit nebude, je i přesto potřeba si udržet křesťanskou víru. Věříme, že se zde neradostný, stávající stav změní. Do té doby, si zajďte jinam, např. do blízkých, funkčních farností, např. Ledče n/S., do Zruče n/S, Uhlířských Janovic, Čáslavi, nebo i do vzdálenějších, kde tamní duchovní slouží pravidelně o nedělích a svátcích i čtyři mše za den, na různých místech, ve svých farnostech. Nebo si pusťte TV Noe, radio Proglas, rozhlas Vltava – v neděli, v 9.00. Na youtube jsou též přenosy bohoslužeb, s hudbou, zpěvem. Duchovně nás to obohatí a můžeme srovnávat. ☺

POŽEHNANÝ NOVÝ ROK!

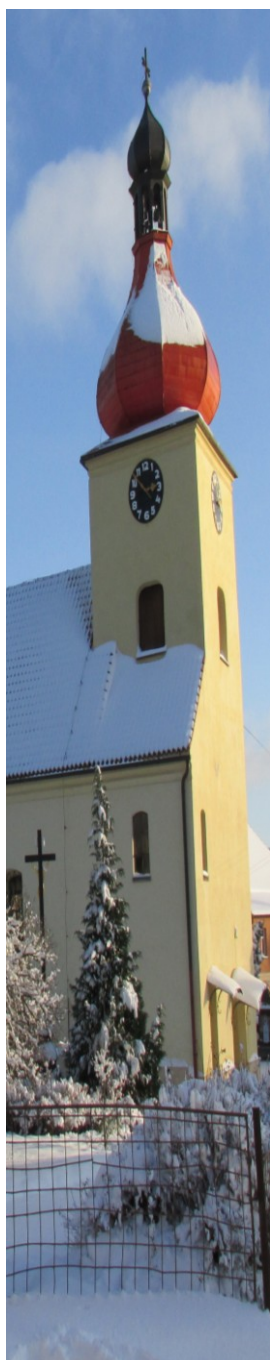
Novoroční přání faráře Zbigniewa Czendlika:

Abych nikoho neurazil, nepřeji lidem, ale postavičkám z Betléma:

Přeji *volům*, aby neřvali z plna hrdla na všechny kolem sebe,
 oslům, aby nebyli paličatí a tupí,
 ovečkám, aby nešly slepě za prvním lepším pastýřem,
 pastýřům, aby si nemysleli, že ty ovečky jsou tak tupé, jako vypadají,
 andělům, aby méně lítali a víc chodili po zemi mezi lidmi,
 králům, aby nezůstali nazí jen s korunou na hlavě a
 Svaté rodině, aby našla teplé místo v srdcích lidí.

Zbigniew Czendlik, farář

ROZPIS BOHOSLUŽEB V BOHDANČI, TŘEBĚTÍNĚ A MICHALOVICÍCH
 nepravidelně, občasně – neděle, svátky, od 8.00

Informační letáček Bohdanče a okolí

články a příspěvky vítány

vychází nepravidelně, 4x do roka, za drobné chyby se omlouváme

Redakční rada: Bc. Anna Holubová, Jaromír Vlček a další externí dopisovatelé
 příspěvků a článků

Kontakt: aniholubova@seznam.cz

uzávěrka tohoto čísla byla 11. prosince 2024 - náklady na tisk činí 30 Kč